

รายวิชา ภาษาศาสตร์เบื้องต้น (Introduction to Linguistics)

โดย...พระครูปริยัติสโมธาน ดร.

สัปดาห์ที่ 11 : วังนปฏิบัติศาสตร์ (Pragmatics)

1. ความหมายของวังนปฏิบัติศาสตร์ (Pragmatics)

วังนปฏิบัติศาสตร์ (Pragmatics) เป็นสาขาหนึ่งของภาษาศาสตร์ที่ศึกษาความหมายของภาษาตามบริบท (context) โดยพิจารณาว่าผู้พูดต้องการสื่ออะไร และผู้ฟังตีความอย่างไรในสถานการณ์จริง

ในขณะที่ **Semantics** ศึกษาความหมายตามตัวภาษา วังนปฏิบัติศาสตร์ศึกษาความหมายที่เกิดขึ้นจากการใช้ภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ

ตัวอย่าง

ประโยค

It's cold here.

ความหมายตามอรรถศาสตร์

- ที่นี้อากาศหนาว

ความหมายตามวังนปฏิบัติศาสตร์

- กรุณาปิดหน้าต่าง
- กรุณาเปิดเครื่องทำความร้อน
- ผู้พูดกำลังบ่นเรื่องอากาศ

ขึ้นอยู่กับบริบท

นักภาษาศาสตร์สำคัญด้านวจนปฏิบัติศาสตร์

- H. P. Grice
 - John L. Austin
 - John Searle
 - Stephen C. Levinson
 - George Yule
-

2. ภาษาในบริบท (Language in Context)

บริบท (Context) หมายถึง สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสาร เช่น

- ผู้พูด
- ผู้ฟัง
- เวลา
- สถานที่
- ความสัมพันธ์ทางสังคม
- วัฒนธรรม

บริบทมีผลต่อการตีความความหมายของภาษา

ตัวอย่างที่ 1

ประโยค

Can you open the window?

ความหมายตามตัวอักษร

- คุณสามารถเปิดหน้าต่างได้ไหม

ความหมายตามบริบท

- กรุณาเปิดหน้าต่างให้หน่อย

ตัวอย่างที่ 2

ประโยค

The meeting starts at nine.

หากพูดเวลา 8.55 น.

- เป็นการเตือนให้รีบเข้าประชุม

หากพูดเวลา 7.00 น.

- เป็นการแจ้งข้อมูลทั่วไป
-

3. เจตนาของผู้พูด (Speaker's Intention)

การสื่อสารไม่ได้ขึ้นอยู่กับคำพูดเพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับเจตนาของผู้พูดด้วย

ตัวอย่าง

Could you pass me the salt?

ความหมายตามตัวอักษร

- คุณสามารถส่งเกลือให้ฉันได้ไหม

เจตนาที่แท้จริง

- ขอให้ส่งเกลือให้

ไม่ได้ต้องการทราบความสามารถของผู้ฟัง

ตัวอย่างเพิ่มเติม

ประโยค

It's getting late.

ความหมายตามตัวอักษร

- เวลา กำลัง คึกแล้ว

เจตนา

- ควรกลับบ้านได้แล้ว

- ควรจบการประชุม

4. ทฤษฎีวิภาษกรรม (Speech Act Theory)

เสนอโดย John L. Austin และพัฒนาต่อโดย John Searle

กล่าวว่า

การพูดไม่ใช่เพียงการกล่าวถ้อยคำ แต่เป็นการกระทำอย่างหนึ่ง

4.1 Locutionary Act

การกล่าวข้อความ

ตัวอย่าง

- It is raining.
-

4.2 Illocutionary Act

เจตนาของผู้พูด

ตัวอย่าง

- It is raining.

อาจหมายถึง

- เตือนให้พกร่ม
- ขอให้ยู่ในบ้าน

4.3 Perlocutionary Act

ผลที่เกิดกับผู้ฟัง

ตัวอย่าง

- ผู้ฟังหีบร่ม
- ผู้ฟังเลี่ยนการเดินทาง

5. การสื่อความหมายโดยนัย (Implicature)

แนวคิดของ H. P. Grice

หมายถึง ความหมายที่ผู้พูดไม่ได้กล่าวตรง ๆ แต่ผู้ฟังสามารถอนุมานได้

ตัวอย่างที่ 1

A: How was the lecture?

B: The chairs were comfortable.

ผู้พูด B ไม่ได้ตอบตรง ๆ

ผู้ฟังอาจตีความว่า

- การบรรยายไม่น่าสนใจ
- สิ่งเดียวที่เดียวคือเก้าอี้

ตัวอย่างที่ 2

A: Did John pass the exam?

B: He studied very hard.

ผู้ฟังอาจสรุปว่า

- John น่าจะสอบผ่าน

แม้ไม่ได้กล่าวตรง ๆ

6. หลักความร่วมมือในการสนทนา (Cooperative Principle)

เสนอโดย H. P. Grice

ผู้สนทนามักร่วมมือกันเพื่อให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพ

หลัก 4 ประการ (Maxims)

1. Maxim of Quantity

ให้ข้อมูลเพียงพอ

ตัวอย่าง

Q: Where do you live?

A: I live in London.

2. Maxim of Quality

พูดความจริง

ตัวอย่าง

- The earth revolves around the sun.

3. Maxim of Relation

ตอบให้เกี่ยวข้องกับเรื่อง

Q: What time is it?

A: It's ten o'clock.

4. Maxim of Manner

พูดให้ชัดเจน

ตัวอย่าง

- Please turn left at the traffic light.

7. การอ้างอิงและการชี้เฉพาะ (Deixis)

Deixis คือ คำที่ต้องอาศัยบริบทในการตีความ

7.1 Person Deixis

อ้างอิงบุคคล

ตัวอย่าง

- I
- you
- we
- they

7.2 Time Deixis

อ้างอิงเวลา

ตัวอย่าง

- now

- today
 - tomorrow
 - yesterday
-

7.3 Place Deixis

อ้างอิงสถานที่

ตัวอย่าง

- here
 - there
 - this place
-

ตัวอย่างประโยค

I will meet you here tomorrow.

การเข้าใจประโยคต้องรู้ว่า

- I คือใคร
 - you คือใคร
 - here คือที่ไหน
 - tomorrow คือวันใด
-

8. การใช้ภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ

8.1 การใช้ภาษาอย่างเป็นทางการ (Formal Language)

ใช้ใน

- การประชุม
- งานวิชาการ
- การติดต่อราชการ

ตัวอย่าง

I would like to express my sincere gratitude.

8.2 การใช้ภาษาไม่เป็นทางการ (Informal Language)

ใช้กับเพื่อนหรือคนสนิท

ตัวอย่าง

Thanks a lot.

8.3 การใช้ภาษาเพื่อขอร้อง

ตัวอย่าง

- Could you help me?
- Would you mind opening the door?

8.4 การใช้ภาษาเพื่อปฏิเสธอย่างสุภาพ

ตัวอย่าง

- I'm afraid I can't attend.
- Unfortunately, I have another appointment.

9. การวิเคราะห์ตัวอย่างภาษาอังกฤษเชิงวัจนปฏิบัติศาสตร์

ตัวอย่างที่ 1

Can you close the door?

ความหมายตามตัวอักษร

- คุณสามารถปิดประตูได้ไหม

ความหมายเชิงวัจนปฏิบัติศาสตร์

- กรุณาปิดประตู

ประเภท

- Indirect Speech Act

ตัวอย่างที่ 2

It's very noisy in here.

ความหมายตามตัวอักษร

- ที่นี้เสียงดังมาก

ความหมายโดยนัย

- กรุณาลดเสียง
- ปิดวิทยุ
- ปิดโทรทัศน์

ตัวอย่างที่ 3

What a beautiful day!

เจตนา

- แสดงความรู้สึกพอใจ
- เริ่มบทสนทนา

ตัวอย่างที่ 4

Do you know what time it is?

ความหมายตามตัวอักษร

- คุณรู้เวลาไหม

ความหมายที่ต้องการ

- กรุณาบอกเวลา

10. แนวคิดของนักภาษาศาสตร์เกี่ยวกับวัจนปฏิบัติศาสตร์

George Yule

กล่าวว่า

Pragmatics is the study of speaker meaning.

วัจนปฏิบัติศาสตร์เป็นการศึกษาความหมายที่ผู้พูดต้องการสื่อ

Stephen C. Levinson

อธิบายว่า

Pragmatics ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและบริบทที่ทำให้เกิดการตีความ

H. P. Grice

เสนอแนวคิด

- Conversational Implicature

- Cooperative Principle

ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของวาทปฏิบัติศาสตร์สมัยใหม่

สรุป

วาทปฏิบัติศาสตร์ (Pragmatics) เป็นการศึกษาการใช้ภาษาในบริบทจริง โดยให้ความสำคัญกับเจตนาของผู้พูด การตีความของผู้ฟัง และปัจจัยแวดล้อมในการสื่อสาร แนวคิดสำคัญประกอบด้วยภาษาในบริบท (Context), เจตนาของผู้พูด (Speaker Intention), วาทกรรม (Speech Acts), การสื่อความหมายโดยนัย (Implicature), หลักความร่วมมือในการสนทนา (Cooperative Principle) และการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนภาษาอังกฤษสามารถสื่อสารได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

งานมอบหมายแบบอัตนัย

ข้อที่ 1

จงวิเคราะห์บทสนทนาภาษาอังกฤษจำนวน 10 บทสนทนา โดยอธิบาย

1. บริบทของการสื่อสาร (Context)
2. เจตนาของผู้พูด (Speaker Intention)
3. ความหมายโดยนัย (Implicature)
4. ประเภทของวาทกรรม (Speech Act)
5. ผลที่เกิดขึ้นกับผู้ฟัง (Perlocutionary Effect)

พร้อมสรุปว่าปัจจัยทางวัจนปฏิบัติศาสตร์มีผลต่อความสำเร็จของการสื่อสารอย่างไร

ข้อที่ 2

จงเลือกภาพยนตร์ภาษาอังกฤษ 1 เรื่อง หรือบทสัมภาษณ์ภาษาอังกฤษ 1 รายการ แล้ววิเคราะห์ตัวอย่างการใช้ภาษาอย่างน้อย 15 ตัวอย่าง โดยพิจารณา

1. การใช้ภาษาในบริบท
2. การใช้ภาษาแบบตรงและแบบอ้อม
3. การสื่อความหมายโดยนัย
4. การละเมิดหลักความร่วมมือ (Gricean Maxims)
5. การเลือกใช้ภาษาตามสถานะทางสังคม

พร้อมอภิปรายว่าการวิเคราะห์เชิงวัจนปฏิบัติศาสตร์ช่วยให้เข้าใจวัฒนธรรมและการสื่อสารของเจ้าของภาษาได้อย่างไร

เอกสารอ้างอิง

- Austin, J. L. (1962). *How to Do Things with Words*. Oxford University Press.
- Searle, J. R. (1969). *Speech Acts: An Essay in the Philosophy of Language*. Cambridge University Press.
- Grice, H. P. (1975). *Logic and Conversation*. In *Syntax and Semantics 3: Speech Acts*. Academic Press.
- Levinson, S. C. (1983). *Pragmatics*. Cambridge University Press.
- Yule, G. (1996). *Pragmatics*. Oxford University Press.

- Mey, J. L. (2001). *Pragmatics: An Introduction* (2nd ed.). Blackwell Publishing.
- Thomas, J. (1995). *Meaning in Interaction: An Introduction to Pragmatics*. Longman.
- Fromkin, V., Rodman, R., & Hyams, N. (2018). *An Introduction to Language* (11th ed.). Cengage Learning.